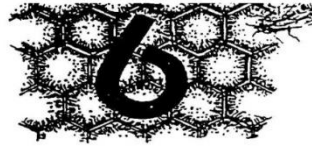


Bron



Nieuwsbrief voor IVN Born - Land van Swentibold

nummer : 155

winter: 2023

ivn natuur
educatie



De IVN-missie: het IVN laat je leren van de natuur en verrijkt daarmee je leven. Het laat je nadenken over je gedrag en motiveert je tot milieubewust handelen.

Inhoud:

Pagina:

- 2 Kerst/nieuwjaarswens
- 3 Woordje van de voorzitter
- 4 Nieuws van de bestuurstafel
- 5 Boomplantdag Sittard-Geleen
- 7 Minicursus korstmossen geslaagd
- 8 De zomerserie van dagblad de Limburger, vervolg
- 10 Bomen over bomen
- 11 Kleine bodemdiertjes zoeken. Met een verrassend, vertederend slot
- 12 IVN-home de Gaard is "een Sjöpke" rijker
- 14 Pestvogel
- 15 Nieuw bruggetje bij de kathedraal
Weer inbraak in Bron 6
- 16 Varia avond, 23 november. Voor leden van leden
- 20 Grensmaasplan
- 21 Uitnodiging
- 22 Activiteiten
Colofon
- 23 Contributie



Bezorgers.....Dank je wel !!

Woordje van de voorzitter

Het lijkt nog maar kort zo geleden dat ik 12 maanden geleden achter mijn laptop zat om een soortgelijk eindejaarartikel te bedenken.

Wéér een jaar vol verenigingsactiviteiten passeert in mijn herinneringen.

We beleefden sinds véle jaren geleden, nabij Nieuw-Ehrenstein met stralend



weer, een zéér geslaagde ‘dank je wel dag’ met onze actieve IVN’ers, die steeds weer klaarstaan voor onze vereniging.

We hebben samen weer een mooi jaarprogramma vol met leuke en mooie activiteiten voor u als IVN-leden, maar ook voor ‘buitenstaanders’ kunnen neerzetten.

Extra aandacht was er om de jeugd bij de natuur te betrekken en vooral te laten beleven in plaats van gebiologeerd op TikTok te blijven staren!

Er werd ook weer veel energie gestoken om de natuur en het landschap waar we zo graag van genieten, te beschermen en

te behouden. Denk daarbij aan de herinrichting langs de Grensmaas. Ook aan de bedreigingen voor het voortbestaan van de Kingbeek. Het kappen van bomen zonder dat daarover wordt doorgedacht.

Gelukkig konden we met 60 basisschoolleerlingen tijdens boomfeestdag eindelijk weer bomen planten bij de Rollen in Born.

Bij ons home ‘de Gaard werd hard geklust aan de brug en een berging.

Gelukkig maar dat behalve de gruwelijke beelden van onverdraagzaamheid, oorlog en natuurrampen, die het TV journaal bijna dagelijks aan ons presenteert, er ook nog leuke en interessante programma’s te zien zijn waarin de natuur een belangrijk aandeel heeft.

In onze keuken hangt een kalender met ‘wijze’ spreuken, waaruit een citaat dat me dezer dagen erg aansprak:

Wat mij betreft mogen we best wat toleranter zijn.

Zeker voor elkaars fouten.

Kom op zeg, we zijn gewoon mens en niet alles gaat goed.

Arno Duwel, voorzitter

Nieuws van de bestuurstafel

***U vindt als bijlage ons nieuwe Jaarprogramma 2024!** Bewaar het op uw prikbord. Door het verdwijnen van Born Aktueel is een belangrijke informatiebron van onze activiteiten verdwenen. Uiteraard staan ze op IVN-website en op Facebook, maar we willen onze leden graag een email herinnering sturen één week voorafgaand aan een IVN-activiteit.

* In de vorige Bron 6 plaatsten we een oproep om ons bestuur te versterken ! Daarom de dringende vraag om bij uzelf of in uw kennissen-en bekenden kring uit te zien naar een opvolger van onze voorzitter Arno Duwel. Hij wil met zijn 80^e verjaardag graag het voorzitterschap beëindigen.

We zijn dus op zoek naar opvolging!

Ook voor versterking van het bestuur zoeken we nog kandidaten. Belangstellenden kunnen gerust en geheel vrijblijvend!! één of enkele vergaderingen bijwonen (6x per jaar). Vraag ernaar bij een van de bestuursleden.

* Het bestuur moet er net als u thuis voor zorgen dat de financiën op orde zijn. Dit kalenderjaar komen we door de fors gestegen vaste lasten krap rond. Een van de grootste vaste lasten is ons kwartaalblad Bron 6. Het drukken en versturen kost ca. € 1400,- p/j. Het rondbrengen is bijna gratis, met dank aan de vele vrijwillige bezorgers. Het blad is een belangrijke contactmogelijkheid met en voor onze leden. Daarom hebben we ook samen met onze drukker gekeken wat er aan besparing mogelijk is. Wit en dunner papier, alleen zwart/wit foto's? (niet erg aantrekkelijk!) We horen ook graag jullie mening!

Vindt u het prima om Bron 6 digitaal te ontvangen stuur dan een mailtje aan Meinse v.d. Velde, onze ledenadministrateur.

lvnborn leden@gmail.com * Het goede nieuws is dat we weer het prachtige bedrag van € 789,- ontvingen via de clubkasactie van de Rabobank. Een vertegenwoordiger van de Rabobank kwam de cheque persoonlijk uitreiken bij "Bron 6", in aanwezigheid van onze voorzitter, penningmeester en de struingroep! Alle donateurs hartelijk dank!



Boomplantdag Sittard-Geleen

Onvervalste Limburgse pratsj sierde het veldje naast de parkeerplaats aan de Rollenweg na de hevige regenbuien van eerder. Maar op 15 november scheen de zon. Daardoor werd de boomplantdag écht een feestje! Het is belangrijk voor kinderen om op te groeien in een omgeving met bomen. "Bomen door kinderen laten aanplanten op boomplantdag is een natuurbeleving die bijblijft." aldus Arno Duwel, voorzitter van IVN Born-Land van Swentibold. Arno had samen met de gemeente Sittard-Geleen en bosgroep Zuid Nederland een plan opgesteld om bomen en struiken aan te planten nabij de visvijver op de Rollenweg. Stichting "de Rollen" verleende er ook graag medewerking aan.



Zestig leerlingen van de groepen 5/6 van de openbare basisschool De Wissel in Born kwamen deze klus klaren. Opgedeeld in twee groepen kwamen de kinderen om de beurt in actie. Terwijl buiten de schop ter hand werd genomen, werden binnen in het gebouw van de dierenbescherming en stichting "de Rollen", boomopdrachten uitgevoerd. De medewerkers lieten de leerlingen samen zelf ontdekken hoe bomen groeien, waarom ze belangrijk zijn, welke verschillen er zijn in bijvoorbeeld houthardheid, maar ook in zaden, vruchten en bladeren. Ze hadden het uiteraard ook over wat je zelf kunt doen

voor bomen, bossen en duurzaamheid.

De kinderen speelden het 'memodrie' spel en leerden een voedselweb uitzetten. Spelenderwijs leerden ze zo meer over het bos, bomen en hout. 'Ik wist niet dat bomen ook ronde blaadjes konden hebben!', zei een leerling toen gevraagd werd wat ze had geleerd.

Buiten gingen de leerlingen 10 bomen en diverse struiken planten. De bosgroep had de precieze locatie voor de bomen al bepaald en enig voorwerk gedaan. Dat was maar goed ook. De natte grond was erg zwaar en de stenen in de 'steenakker' droegen er nog een extra zware steen aan bij. Gelukkig waren er de helpende handen van een aantal IVN'ers.



De kinderen hebben wintereik, moseik, zwarte els, veldesdoorn en zoete kers geplant. Ook struikvormen van lijsterbes, meidoorn, Gelderse roos, hazelaar, hulst en kardinaalsmuts kregen een plekje in de modderige bodem. “Het is maar goed dat de laarzen van die jongen een lusje hadden, dan kon ik hem tenminste zo

uit de modder trekken”, klonk het uit de mond van een van de kinderen.

Ook over tien jaar kunnen voorbijgangers nog zien wie deze bomen geplant heeft. Roeland Kockelkoren, locatieleider van de Wissel en IVN’er Arno Duwel hebben namelijk samen met de kinderen een gedenkbordje (gesponsord door LETRO, Susteren) onthuld. Zo kunnen ze later hun eigen kinderen laten zien waar ‘hun’ boom groeit.

Wethouder Judith Bühler was ter plaatse en moedigde de kinderen aan. ‘Met de voeten in de klei hebben de kinderen een boom geplant en daarmee een herinnering voor de toekomst. Zo leren ze dat iets groots, klein kan beginnen’, sprak zij over het belang van de boomfeestdag. Uit haar hand kregen alle deelnemers een heus boomcertificaat.

De bosgroep heeft naderhand steunpalen rond de bomen geplaatst en zal nog een bloemenmengsel uitzaaïen. Uiteindelijk zal er een mooi bosplantsoen ontstaan na een geslaagde boomplantdag!



Minicursus korstmossen geslaagd

Onder de noemer “Laat je verwonderen”, hebben de gezamenlijke IVN-afdelingen van de Westelijke Mijnstreek een minicursus korstmossen georganiseerd. Wij, de organisatoren, wisten dat korstmossen een moeilijk onderwerp is, maar met hulp en kennis van korstmossenkenner Hub Bonten, durfden we het aan. Binnen no-time was de cursus volgeboekt. 25 IVN-ers uit de Westelijke Mijnstreek, meldden zich aan. Het werd echt een snuffelcursus.

Eén binnenles met een theoretische inleiding van Hub Bonten waarna de cursisten zelf aan de slag konden gaan met de binoculaires (microscopen die 8 tot 20 maal vergroten) op zoek naar die bijzondere korstmossen. Vervolgens



waren er twee buitenlessen. De eerste in stedelijke omgeving, op de mooie stadswallen van Sittard. Hier gingen we vooral op zoek naar korstmossen op oude muren.

De tweede buitenles was op de Tevenerheide, waar we op zoek gingen naar bekersmossen. We hebben ze, met veel enthousiasme speurend, ook gevonden. Met de zoekkaart korstmossen, die Marly Beursgens van IVN-Beekdaelen had gemaakt, konden de cursisten de verschillende korstmossen op naam brengen. Ik raad jullie aan: ga zelf eens op zoek naar korstmossen, neem een loepje mee, laat je verrassen en geniet ervan,

foto: R. Snoep

want ze zijn overal te zien en heel mooi om te bekijken.

Marry Duwel

Water / Lucht

In de vorige uitgave las U over aarde en vuur, nu zijn water en lucht aan de beurt. Wie in Limburg “water” zegt, denkt daarbij “Maas”, over een groot gedeelte de grens vormend tussen Nederland en België. Van het uiterste zuiden tot Maastricht grenzen we aan Wallonië. Het landschap aan beide zijden van Maastricht verschilt niet veel, het cultuurverschil is des te groter. Een andere taal! Vervolgens hobbelige straten, diverse veelkleurige huizen en dikke elektriciteitskabels over velden en wegen, een wanorde die afsteekt tegen de Nederlandse regelgeving en ordelijkheid. Gaan we noordelijker dan zien we dat na de overstromingen van 1993 en 1995 veel aandacht is besteed aan waterbeheer en heeft de Maas meer ruimte gekregen. Door zand- en grindwinning zijn grote plassen ontstaan die weer in cultuur zijn gebracht of ter beschikking zijn gekomen voor de waterrecreatie. Door de vele industrieën die zich langs de Maas vestigden is de vervuiling van de Maas sterk toegenomen. Ook het gebruik van landbouwgif en lozing van vervuild water, vaak door weggooien van medicijnen door de bewoners, komt de voorziening van schoon drinkwater in gevaar. Door de vele regen van de laatste tijd zien een aantal boeren hun aardappeloogst, die dit jaar zeer verlaat was, wegrotten in de zompige bodem. De sterke stroming van de Maas zal ook weer de nodige troep in haar stroomgebied achterlaten, zodat



weer heel wat werk te doen zal zijn bij de komende Maas Clean Up. “Waar de brede stroom der Maas statig zeewaarts vloeit” is niet zo idyllisch als het klinkt. In de zomer trekpleister voor velen, bij onstuimige omstandigheden een nachtmerrie voor omwonenden. Onze toekomst brengt de nodige zorgen en kosten wat betreft

de stijging van de zeespiegel. Onze dijken zullen aanzienlijk breder en hoger moeten, willen we met een gerust hart gaan slapen. De problemen spelen zeker niet alleen langs de kust, wat gaan de rivieren doen? We zullen alles op

alles moeten zetten om de opwarming van de aarde te stoppen. Helaas blijkt tot nu toe dat er een groot verschil is tussen weten en er vervolgens naar handelen. Klimaatdoelen!!!! Wie is er echt mee bezig? Na de laatste verkiezingen is er volop reden ons hart vast te houden. Klimaat betekent immers ook dat schone lucht een steentje, sorry ik bedoel een kei, moet bijdragen. Als ik met een doekje mijn waslijn afveeg sta ik altijd verstoemd hoe vuil dat doekje is, die luchtvervuiling gaat zo stiekem. De commotie rond Tata Steel, het gedoe bij Teflon, de walm uitbrakende pijpen van Chemelot en vele andere industrieën, het weer toenemende vliegverkeer, de 1,2,3 auto's per gezin, het stikstofprobleem voor de boeren!!! We weten het allemaal wel, maar toch. Het openbaar vervoer werkt niet overal optimaal. Als je van Visserweert naar Heerlen moet lijkt het haast een wereldreis die je veel geld kost, zeker als dat voor langere tijd nodig is. Daarnaast zie ik ook veel lijnbussen die slechts lucht vervoeren. Dit kan en moet anders. We bedenken van alles maar vergeten dat we niet eindeloos accu's kunnen blijven produceren. De toename van COPD, kanker en andere ziektes door een slecht milieu schuiven we even opzij, dat is iets voor de gezondheidszorg die nu al kreunt in al haar voegen. Niet alles is mogelijk. We zijn tijdens verkiezingstijd doodgegooid met alles dat we al wisten. Klimaatzorgen, migratie, armoedebestrijding, bestaanszekerheid, gezondheidszorg, wonen, onderwijs. Je kunt onmogelijk het een oplossen en het ander niet. De kloof tussen heel arm en heel rijk wordt steeds breder en dieper. Zo kweken we vanzelf ontevredenheid en dat heeft zich duidelijk geuit tijdens de verkiezingen. Laten we hopen dat ieders gezond verstand zegeviert, het is nl. niet alleen de regering die de problemen moet oplossen, we zullen het met zijn allen samen moeten doen. Samen delen we deze aarde en we hebben er maar 1 !



Mieke

Bomen over bomen

Er zijn geregeld vragen, contacten en overleg door IVN-Born en IVN-MunsterGeleenSittard over bomen en het bomenbeleid in en met onze gemeente Sittard-Geleen. Bijvoorbeeld over de kastanjabloedingsziekte, waardoor vrijwel alle besmette paardenkastanjes (ruim 800!) in de gemeente dreigden gekapt te worden. Na goed overleg is er nu een nieuw plan waarbij alleen de ca. 140 ernstig zieke, helaas niet meer te redden kastanjes en overwegend aangetaste kastanjelaanstructuren worden gekapt. Gelukkig worden er ook ruim 350 nieuwe bomen aangeplant overal waar daar geschikte ruimte voor aanwezig is!



Bij 'onze' Settela-eik in de Aldenhof in Born werd door overenthousiaste glasvezelkabelleggers een sleuf met kabels vlak langs de boom gegraven. Tegen de afspraken die trouwens door de gemeente, geldend voor alle bomen met de aannemer gemaakt zijn. Na onze klachten

werden de kabels verwijderd en heeft de boom door een gespecialiseerd bedrijf extra beluchting en bemesting gekregen. Dit uiteraard voor rekening van de aannemer!

Het bomenbeleidsplan, vastgesteld in 2014 door onze gemeente werd in 2010 tot 2013 ook met veel inzet van de toen nog 3 IVN-afdelingen in Sittard-Geleen tot stand gebracht. Inmiddels is het grote positieve belang van bomen, vooral in de stedelijke omgeving, door gevolgen van de klimaatverandering, véél belangrijker geworden. Daarom hebben IVN-MGS en IVN-LvS het college van B&W gevraagd dit beleidsplan te herzien. Binnen het huidige beleidsplan kunnen nog te veel en te gemakkelijk bomen gekapt worden. Zo werden prachtige beukenbomen in de Vredeslaan in Limbricht en recent in de Felix Ruttenlaan in Sittard gekapt zonder dat er naar behoudende oplossingen gezocht is, maar ook zonder dat automatisch herplant verplicht wordt.

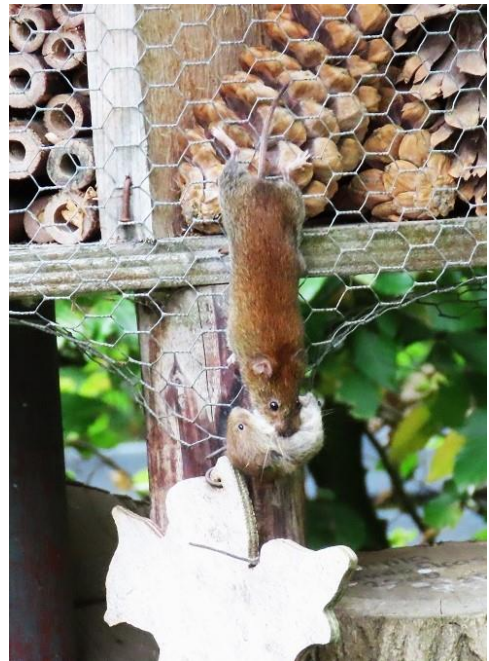
Kleine bodemdierpjes zoeken. Met een verrassend, vertederend slot

Op 4 oktober, werelddierendag organiseerden we bij Bron 6 voor de jeugd een 'kleine bodemdierpjes zoekactiviteit'. Er werd in het Rollenbos door de jeugd enthousiast gezocht achter de bast van dode bomen in de grond. De vondsten werden in potjes gestopt en bij Bron 6 stonden binoculairs klaar om de vondsten 8 à 10 maal vergroot te bekijken, te bewonderen en bij te



griezelen. De limonade en de chocomel vonden ook gretig aftrek. Bijna aan het einde zagen we plotseling vanuit ons dierenhotel een muisje naar beneden klauteren met iets in zijn/haar bekje. Even later

kwam zij? weer terug en zagen we dat ze een jong muisje in haar bekje evacueerde, waarschijnlijk in verband met onze aanwezigheid en drukte die haar kennelijk te veel werd. Met bewondering zagen de kinderen en ook de volwassenen dat ze tot drie keer toe een piepklein muisje bij het buikje vasthoudend zo in veiligheid bracht. Marleen Bokken schoot deze unieke foto waardoor we konden uitpluizen dat het een rosse woelmuis was. We beleefden een unieke en onvergetelijke natuurervaring aan het slot van een geslaagde bodemdierjesmiddag.



Marry

IVN-home de Gaard is “ut Sjöpke” rijker.

Op de zolder van de Gaard zijn onder andere gereedschappen en de “zware” ronde zitbanken opgeborgen. De banken moeten in het voorjaar rondom de gedachtenistafel geplaatst worden en in het najaar weer terug naar de zolder. Vanwege de ontbrekende verjonging van de BOG-werkgroep (gemiddelde leeftijd ca. 76 jaar) is het elk jaar weer een uitdaging om die “zware krenge” de trap af en op te krijgen. Met 4 man en met veel kreunen en zuchten lukte dit wonderwel altijd. Maar eigenlijk wordt er te veel fysieke kracht gevraagd van de BOG-leden.

Om het transport probleem op te lossen werd voorgesteld om naast het gebouw een tuinhuisje te plaatsen om daar de zware spullen van de zolder en ook het tuingereedschap onder te brengen.

Dat idee werd met open armen ontvangen. Dus werd uitgekeken naar een tweedehands tuinhuisje. Gelukkig ging de buurman van een van de BOG-leden (Wil Hoonings) zijn tuinhuisje vervangen en stelde hij dat gratis ter beschikking. Er waren weliswaar hier een daar slechte houten delen, maar die konden vrij gemakkelijk vervangen of gerepareerd worden zonder grote kosten.

Na wat organisatorisch werk werd besloten om het oude tuinhuisje met 4 BOG-leden af te breken. Het probleem was dat het dak uit één geheel bestond en niet door de 4 leden getild kon worden. “Wat een watjes”. Uiteraard werd dit probleem snel geklaard daar 4 vriendelijke en behulpzame stevige jonge buren kwamen meehelpen, hetgeen op zich al een mooi teken is van sociale bereidwilligheid. Chapeau voor deze 4 helpers. Het dak werd uiteindelijk met 8 man opgetild, over een 1,80 meter hoge muur getild en op een aanhangwagen geplaatst. Het restant van het huisje afbreken was een peulenschilletje. In de gaard was inmiddels plaats gemaakt voor het opslaan van het gedemonteerde huisje. Daar



het verwerk van de leuning van de toegangsbrug van De Gaard nog niet klaar was, moest de plaatsing van het huisje nog 4 weken op zich laten wachten. Toen het verfkarwei van de brugleuning klaar was, begon de ploeg op dinsdag 26 september met de voorbereidingen voor het plaatsen van het huisje. Daarna vervingen ze de slechte houten delen.

Het plaatsen van het huisje vereiste veel meer werk dan gedacht. Iedere volgend dinsdagmorgen gingen de handen volop uit de mouwen. Eerst moest ca. 1 m3 grond weggegraven worden waarvoor zand in de plaats kwam. Ook werd er een fundament en een stenen vloer aangelegd. De wanden werden in een ochtend geplaatst. Om het dak tilbaar te maken werd het dakleer en -beschot verwijderd. 4 Mannen brachten het overblijvende dakframe aan en dat ging uitstekend. Alle dakplanken zijn vervangen en daarna beschermden



we het dak met dakleer. Het huisje was nu wind en -waterdicht en klaar voor de verdere afwerking (schuren, schilderen, deur en raam inhangen, voorzieningen aanbrengen voor onderbrengen tuingereedschap en ladder). Het schuren en schilderen wordt aangepakt zodra de weeromstandigheden dit toelaten. Uiteindelijk hebben we op 5 december een goed en mooi resultaat

bereikt en dit allemaal door een geweldige inzet van iedereen.

Om het huisje een Limburgs tintje te geven werd door voorzitter Arno Duwel voorgesteld om het tuinhuisje om te dopen tot "t Sjöpke". Uiteraard was iedereen het daarmee eens.

De Gaard beschikt nu over "ut Sjöpke" waarin de noodzakelijke gereedschappen direct bij de hand zijn en geen zwaar sleepwerk meer nodig is; dat was ook de opzet.

Wil Hoonings

Pestvogel

Bombycilla garrulus - Bohemian waxwing L 18 – 21 cm

Een fantastisch mooie vogel, die jammer genoeg maar zeer weinig in Nederland voorkomt. Hij komt voornamelijk voor in afgelegen oude bossen met baard- en korstmossen van de dichte taiga in Noord-Rusland en Scandinavië .

Ze nestelen hoog op een tak, vaak in naaldbomen. Eind mei beginnen ze met het uitbroeden van 3 tot 7 eieren, maar meestal zijn het er 5. Dit duurt tot eind juli met nog een tweede legsel. Nu vangen de pestvogels zeer handig insecten uit de lucht om deze te kunnen voeren aan hun jongen. Daarna gaan ze over op bessen zoals de Gelderse roos, meidoorn, liguster en cotoneaster. In sommige jaren, als er weinig bessen zijn in de winter, worden ze gedwongen deze elders te vinden en dan doen ze ook Nederland aan.

Het kan zijn dat er ineens tientallen opdagen. Men noemt deze soort dan ook een invasievogel. In de middeleeuwen viel dit fenomeen samen met de dodelijke ziekte: de pest. Zo is ook de naam te verklaren, daar men dacht dat zij de gevreesde pest veroorzaakten.

In de winter kunnen ze door het eten van bevroren of half vergiste bessen



tijdelijk niet vliegen. Dit herstelt zich echter weer snel. De vogels zijn zo groot als een spreeuw met een compacte lichaamsbouw en dikke hals. De grote kuif met een rossig beigebrown verkleed zijn opvallende kenmerken. Hij heeft een zwart oogmasker, zwarte kin en keel. Markant is het geelwit

vleugelpatroon. Ook de gele eindband op de staart valt op.

Op 24 december 2012 heb ik zelf voor het eerst pestvogels kunnen waarnemen bij de Vlieter in Beegden. Hierna volgde 2016, toen ze op verschillende plaatsen in Limburg werden aangetroffen, zoals in

Roermond (17 stuks) en Beesel. Op dit moment moet er toch een heel stuk gereden worden naar Friesland om deze prachtige vogel te kunnen bewonderen.

Tekst en foto's: Meinse van der Velde



Nieuw bruggetje bij de kathedraal

In de blauwe wandelroute door het Limbrichterbos vlak bij het monumentale beukenbos, ook wel de kathedraal genoemd, is het verouderde IVN-bruggetje over de sloot op ons verzoek door Natuurmonumenten vervangen.



Een mooie, stabiele en makkelijker begaanbare brug kwam er voor in



de plaats. In de loop van volgend jaar worden alle met gekleurde paaltjes aangegeven wandelroutes in heel Zuid-Limburg vervangen door een nieuw wandelrouteknooppuntennetwerk. Dit gaat precies als het inmiddels succesvolle fietsknooppuntennetwerk met nummers werken. Hierdoor kunt u zelf uw eigen wandeling

samenstellen.

Weer inbraak in “Bron 6”

Helaas hebben we recent weer aangifte moeten doen van een inbraak in ons IVN-Home “Bron 6” bij de Rollen en het Limbrichterbos. Tijdens een controlebezoekje op 8 september ontdekten we dat het rooster voor het raam van het berghok was losgeschroefd en het dubbele glasblokken raampje kapot was geramd. Al onze tuingereedschappen en ladders lagen overhoop en

overall lagen glassplinters. Na de eerste schrik en ergernis zagen we ook dat ons mooie wandelroutebord naast de poort flink beschadigd was en als opstap gebruikt om over het hek te klimmen. Na opruimen en controle misten we een kistje met onderdelen van de bosmaaier. Dat kistje vonden we later terug in de waterbak! Gelukkig is de schade beperkt tot het vervangen van 8 dubbele glasblokken. Met vijf man sterk hebben we het routebord weer recht gezeten en terug kunnen buigen. Bij een van onze leden lagen nog 5 overgebleven glasblokken. Nog 3 erbij gekocht en met speciale mortel hersteld. Extra tralies worden nog aangebracht. Van de aangifte hebben we helaas nooit meer iets vernomen.



Varia avond , 23 november. Voor leden van leden

6 leden meldden zich aan bij voorzitter Arno om een kortere of langere presentatie te verzorgen.

Bij het opstarten van de computer was een beetje plankenkoorts voelbaar. "Hopelijk laat de techniek ons niet in de steek". Een aantal presentatoren had een eigen laptop bij zich. Zij waren van een storingsvrije presentatie verzekerd.



Aan de hand van een indrukwekkende fotoreportage nam **Leo Bakker** ons mee op zijn bustour naar de Noordkaap. In 3 weken werden bijna 7000 km afgelegd. De reis via Stockholm, Finland, Lapland en Noorwegen is onvergetelijk door de grote diversiteit in landschappen zoals: enorme bossen, uitgestrekte toendra's en grillige kusten. Speciaal was

het ook de noordelijke boomgrens te passeren, een grijs gebied waar onvolgroeide bomen en dwergbomen groeien. In Rovaniemi, de poort van Lapland, werd het Santapark bezocht. Hier kon je een kerstkaart schrijven en

kiezen voor de bezorgdatum. Direct versturen of voor de optie dat de kaart met Kerst in de bus valt. De oorspronkelijke bewoners van Lapland, de Sami, zijn een nomadisch volk. De Samitaal kent veel variaties. De woorden kunnen onderling een andere betekenis hebben:

Hij vroeg haar of zij met de boot rond het eiland wilde varen? Zij vroeg zich af waarom ze met een bord over de berg moest rennen.

De eilandengroep Lofoten werd bezocht. Het zijn veel aparte, paradijselijke eilandjes die in visrijke wateren liggen. De meeste eilandjes zijn door bruggen of tunnels met elkaar verbonden



Wil Hoonings vertelde enthousiast over de metselbijtjes. In Nederland zijn meer dan 300 soorten solitaire bijen bekend. Hij ondersteunde zijn verhaal met een duidelijke powerpointpresentatie. Zelf maakte Wil naast meerdere grote insectenhotels ook kleinere. In een willekeurig stammetje worden

gaten geboord met diverse diameters van 4 tot 10 mm. Het broedproces kan goed gevolgd worden in een speciaal gemaakte kraamkamer voorzien van glazen buisjes. Na bevruchting begint het vrouwtje met het verzamelen van stuifmeel. Is het voldoende dan wordt daar een eitje in gelegd en wordt de cel met modder en speeksel afgesloten. De ruimte wordt verder met gelijkwaardige cellen volgebouwd. De eitjes ontwikkelen zich tot larve en spinnen een cocon om zich te verpoppen. De mannetjes, vooraan in de holte, komen het eerste uit en wachten op de vrouwtjes om deze onmiddellijk te bevruchten.



De presentatie van **Marry Duwel**

startte met foto's van de boomplantdag op 15 november bij de Rollen. De leerlingen van groep 5 en 6 van de basisschool "de Wissen", Born vormden 2 groepen. Een groep startte met theorie, de andere groep mocht gaan

planten, elke groep 5 grote bomen en diverse struiken. Het zonnetje scheen zelfs af en toe. Wat genoten de kinderen, met de voeten in de pratsj, van het sjoeven van de bomen naar het plantgat en van het planten. Ieder wilde zijn bijdrage leveren, ook al was het flinke klus door modder en stenen in de bodem.

Een jongen die staat te springen in het water reageert op de opmerking: "Pas maar op, dadelijk staan je laarzen vol met water" Dat is helemaal niet erg:" ik moest van mijn moeder vanmorgen toch mijn voeten wassen.

Elke leerling kreeg een diploma als herinnering voor de deelname aan de boomplantdag op deze prachtige morgen. Een heerlijke morgen.

Het 2^e deel van Marry' s presentatie is een quiz. Wie kent de nationale bloem van diverse landen? Van 11 bloemen wordt een dia getoond. Bij welk land hoort deze bloem? Het madeliefje bij....? Nederland. De klapproos bij ...? B. België. Een verrassende quiz, de beste deelnemer had 6 antwoorden goed.

Na de pauze startte **René Schreurs** met een reportage foto's gemaakt tijdens



de wekelijkse struintochten. Een groep struiners, leden van IVN Born, bezoekt wekelijks (donderdagmorgen) natuurgebieden in onze directe omgeving. De foto's van René, vaak macrofoto's, zijn zo subtiel, zo mooi. Bij het terugkijken van de foto's vallen met regelmaat details op die bij het maken van de foto niet werden opgemerkt.

René neemt de tijd om de foto's, vaak met statief te maken. Is hij niet geheel tevreden over de gemaakte foto, dan gaat hij s 'middags nog eens terug. Zijn favoriete natuur vindt hij in de planten, insecten en paddenstoelen. Een (boom)kikkertje of een vogel worden ook enthousiast vastgelegd.

Martien Heurkens maakte een powerpointpresentatie over slangen. Als vrijwilliger op de dierenambulance werd vaker een beroep op hem gedaan als er bijvoorbeeld een slang ontsnapt was.

Slangen bewegen zich altijd voort op de buik en de huid is geheel bedekt met schubben. Andere typische kenmerken zijn het ontbreken van beweegbare oogleden en de aangepaste gepaarde organen als de longen en de



nieren. Slangen komen vrijwel wereldwijd voor en de verschillende soorten leven in uiteenlopende habitats. Wij kennen drie inheemse slangen, de ringslang, de gladde slang en de adder. Vaker wordt de hazelworm ook voor een slang aangezien, maar dit is een pootloze

hagedis. De kans om een ringslang te zien is het grootst, die leeft graag bij het water en komt zelfs voor in steden.

De laatste presentatie werd door **Meinse van der Velde** verzorgd. Meinse, “vroeg vogel”, is met regelmaat voor zonsopgang in de natuur te vinden. Ook zijn presentatie, begeleid met mooie muziek, was om van te smullen. Veel vogels, om er een paar te noemen: de klauwier, baardman, sneeuwgorst, goudhaantje, zomertortelraaf en Jan van Gent worden getoond. Bij het opschroeven van de ooievaars, het vastleggen van de bever en de jonge vosjes werd er gefilmd met het fototoestel.

Anekdote: Meinse zag een roodstaart laag wegvliegen uit het zicht. Hij hoopte de vogel te kunnen vastleggen door hem te volgen. De roodstaart kwam weer terug. Verdorie:” de vogel is natuurlijk geschrokken van een kat”. Meinse liep door en zag eerst een 3-tal vossenwelpen spelen. Wat later liet moeder vos zich ook zien.



We kunnen met trots terugkijken op deze, zeer geslaagde en door 27 leden bezochte, varia-avond. Bent u er volgend jaar ook bij??

Jan Biemans

Grensmaasplan

Stand van zaken m.b.t. de extra ontgrinding onder geluidswallen bij Schipperskerk en Illikhoven en dekgrondberging Trierveld.

In de klankbordgroepvergadering kregen we te horen dat de eerste aanvraag van het Consortium Grensmaas voor die extra ontgrinding door de provincie is afgewezen. De reden hiervoor is dat van de provincie het “stort Trierveld” niet uitgebreid mag worden. Het woord “stort” vergt enige uitleg. Het Trierveld is een zogenaamde dekgrondberging. De bedding van de Maas is tijdens het Grensmaasproject behoorlijk verbreed door het afgraven van klei en grind. Het grind kon verkocht worden en met de opbrengsten daarvan wordt het project “budgettair neutraal” gefinancierd. De klei die vrij kwam en vervuild is met allerlei stoffen, is in een aantal dekgrondbergingen geborgen. Op het Trierveld na lagen al deze dekgrondbergingen buitendijks langs de Maas. De dekgrondberging Trierveld ligt binnendijks en heeft ondanks verzet vanuit Schipperskerk de bestemming “stort” gekregen. Dat betekende dat de vervuilde klei (dekgrond) hier gestort mocht worden. Er is echter niet genoeg dekgrond meer langs de Maas om het Trierveld volgens afspraak op te vullen. Daardoor is er mede door de provincie vergunning verleend om ook grond van buiten het Grensmaasproject aan te voeren. Het is echter nu bij de omwonenden duidelijk geworden dat deze grond



“licht tot matig” vervuild mag zijn. We zijn hier behoorlijk van geschrokken. Het gaat om ca 3 miljoen ton “licht tot matig” vervuilde grond die van buitenaf aangevoerd is en gaat worden de komende jaren. Ook de “licht tot matige” grond die binnen de gemeente Sittard-Geleen bij projecten vrijkomt wordt naar de “Grensmaas” gebracht. Ook zien we grote vrachtschepen met de Belgische vlag aanmeren. Zij brengen grond die vrijkomt in Antwerpen bij het project Oosterweelverbinding (uitbreiding Ring Antwerpen). En dit stort mag dus niet uitgebreid worden. Als het Consortium kan zorgen voor schone grond bij die extra ontgrinding gaan ze opnieuw aan tafel voor dat onderdeel maar er zijn nog meer voorwaardes. Bijvoorbeeld maatschappelijk draagvlak.....

Wim Wackers

UITNODIGING UITNODIGING UITNODIGING

28 DECEMBER 14.00 UUR

BRON 6

Men neme: ½ liter lauwe melk - 500 gram bloem - 1 zakje
droge gist 7 gram

4 eetl. lichtbruine basterd suiker - 1 ei - snufje zout

Indien gewenst 150 gr. gewelde rozijnen / krenten of
2 appels in stukjes

1 fles zonnebloemolie

Wilt U het gemakkelijker?

Koop een pak oliebollen mix in de supermarkt

**Wilt U het nog gemakkelijker? Dat
kan!**

Trek 28 december uw wandelschoenen aan en zorg dat U om 14.00
uur bij Bron 6 bent, dan maken we met andere IVN ers, en
eventuele dierbaren, een frisse winterwandeling. Na afloop
wachten bij de warme kachel de oliebollen op U. Weer thuis hoeft U
alleen nog maar uw schoenen te poetsen zonder bakgeuren in huis!

Beter kan toch niet.

We rekenen op U allen !

Programma

Donderdag 25 januari: 19.30 uur

Presentatie: "Wandelen naar Santiago de Compostella" door Jules Sondejker
Info: A. Duwel 046-4853003. Locatie: Podiumkerkje, Heilig Kruisstraat 30 Grevenbicht.

Zondag 28 januari: start 10.30-11.00 uur

Wandeling met opdrachten door het Limbrichterbos. Na afloop dampende erwtensoep in Bron 6.
Vertrek: P-plaats Dierenbescherming Limburg, Langereweg 9, Born.
Info: Neli Kalisvaart, 046-4511993

Donderdag 22 februari: 19.30 uur

Lezing biotoop en levenswijze van de Vroedmeesterpad en Geelbuikvuurpad . door Wil Niessen. Info: A. Duwel 046-4853003. Locatie: Podiumkerkje, Heilig Kruisstraat 30 Grevenbicht.

Zondag 10 maart: 13.30uur

Wandeling: Groeve Bruls, met Lei Nelissen
Vertrek: P-plaats de Gaard Born 13.00 u. (carpoolen). Info: . Marry Duwel, 046-483003

Woensdag 20 maart: 19.30 uur

Algemene ledenvergadering IVN. Na de pauze een presentatie door Cas van Heugten: "Knotten in het Land van Swentibold". Locatie: Podiumkerkje, Heilig Kruisstraat 30 Grevenbicht. (parkeren op de Markt van Grevenbicht). Info: Arno Duwel; 046-4853003.

Redactie: Mieke Dullens, Jan Biemans, Jan Cox,
Arno Duwel

IVN'secretariaat: Hennie Rozie, Mispelboom 28
6123 BB Holtum tel: 06 51327877
IVN bankrek: NL64Rabo 010 83 94 948

E-mail: ivnborn.secretaris@gmail.com

Website: www.ivn.nl/afdeling/born-land-van-swentibold

Facebook: <https://www.facebook.com/IVNBorn/>

Twitter: https://twitter.com/IVN_Swentibold



Ter informatie, de diverse lidmaatschappen en de bijbehorende contributie voor 2024. **Graag uw contributie pas na 1 januari over maken??**

Soort	Contributie*)	Wat houdt dit in	Je krijgt
IVN-lid	€ 25,00	Lid IVN landelijk en IVN-Born	4 x Bron6 4 x Mens & Natuur
Huisgenoot-lid (alleen samen met een IVN-lid)	€ 12,50	Lid IVN landelijk en IVN-Born	
Donateur	€ 12,50	Donateur IVN-Born	4 x Bron6

*) Een hogere bijdrage wordt natuurlijk zeer op prijs gesteld.

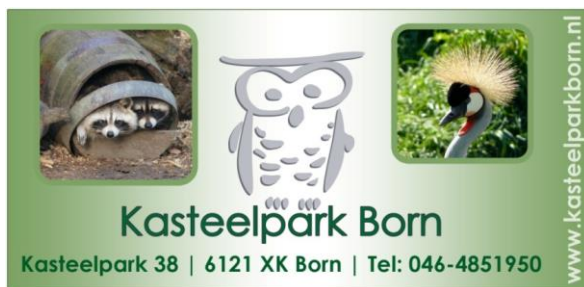
Natuurgids: een IVN-lid en een donateur kunnen aan hun lidmaatschap een abonnement op de Natuurgids toevoegen tegen gereduceerd tarief (€ 20,-/jr.*). U ontvangt dit mooie tijdschrift dan 8 x per jaar.

***Dit geldt alleen bij een collectief abonnement via lokale IVN.**

Nieuwe tarieven De Natuurgids per 1-1-2024:

De Nederlandse abonnees gaan van € 19,00 naar € 22,00 (2,75 per exemplaar, inclusief verzendkosten)

De buitenlandse abonnees gaan van € 31,00 naar € 45,00 (inclusief verzendkosten)



Ook de gemeente Sittard-Geleen-Born steunt het IVN

Even lekker neuzen ...
... voor een goed boek



www.boekhandelkrings.nl

Brandstraat 23, 6131 CS Sittard
046 - 452 81 00 | sittard@boekhandelkrings.nl

P Snel Drukkerij Pasklaar

Voor Verantwoord
Drukwerk



Koffiehuis "het ijzerenbos"



Ook Uw Adres voor:



- * Feesten / Partijen
- * Teambuilding
- * Koffietafels
- * Vergaderingen

Heerenstraat 3a Susteren Tel: 046-4395545

www.koffiehuishetijzerenbos.nl